

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 9. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135934944/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

I GUDS NAVN!^{*)}

CHRISTIAN FALSTERS

I. DISCURS

OM DEN MENNESKELIGE SJÆL

HIN rygtbare Fædrelandsforræder, *Povel Juel*^{b)}, havde alt i Aaret 1723 lidt vel-
fortjent Straf for de skammelige Anslag
han havde i Sinde, da jeg nogle Aar efter i en
Boglade i København tilfældig hørte Mandens Lev-
ned berettes.

Dette bestod dels af en *Catilina* Kunster, dels
af Drømme, som hin elendige havde tillagt større
Værd end *Cardanus*^{c)} sin egen Gejst, eller rettere:
hvilke han til egen Ulykke havde givet sig i Vold.
Een Ting tyktes værd at mindes: at han, da hans
sidste Levedag nærmede sig — ligesom *Julius Ca-*
rus^{d)}, da han førtes til Retterstedet — havde mange
og herlige Samtaler om *Sjælen* med lærde Mænd,
vittig og skarpsindig som han var af Naturen.

En stortalende ung Person, som var tilstede i
Bogladen sammen med os og hørte paa dette, ka-
stede imidlertid Vrag paa sliig ringe Materie og
gav sig til at opregne *Bernhardinum af Treviso*, *Bar-*

tholomæum Corte^{e)} og snart sagt alle mulige Skri-
benter fra enhver Tid og udaf ethvert Folkefærd,
der havde skrevet om *Sjælen*, saa det var som at
høre et Register tale. Men nu var der en anden,
ikke ulærd, ung Mand, en af mine gamle Di-
sciple^{f)}, som kedtes ved denne tomme Navne-
opregning og sagde: »Det er ingenlunde, som du
troer, en ringe Sag, som vor Juel undersøgte, og
om hvilken ligervis *Aristippus* i en frygtelig Livs-
fare i al Stilhed afhandlede^{g)}. Den er sandelig vans-
kelig nok, og *Simonides* havde god Grund til at
tøve, da Tyrannen *Hiero* adspurgte ham, *hvad og*
hvordan han troede at Guderne vare^{h)}.« — Ved disse
Ord gav jeg med et Vink til Kende, at det huede
mig ikke at trættes med denne Praler. Der gjordes
justement et Ophold i Talen, ganske efter mit Øn-
ske; thi jeg har ej for Skik at mundhugges ubesin-
dig om en alvorlig Sag, paa det at jeg ej, som
Publilius Syrus sigerⁱ⁾, skal gaa glip fra Sandheden;
ogsaa er der ingen Disputer som jeg omhyggeligere
undgaar end dem, der vedrøre Menneskets Sjæl.

Siden, da den anden var bortgangen, tog min
unge Mand atter Talen op om *Sjælen* og sagde: »Jeg
drages til Minde, at da du i sin Tid fremsatte *Car-*
tesii^{j)} og andre Philosophers Meninger om Sjælen
for os, dine Disciple, udkastede du den Tanke, at
hvad *Marionette-Dukken* er paa *Theatro*, det er
Legemet for Mennesket; *Snoren* er *Livs-Aanden*;
men *Skuespilleren bag Forhængen*, det er *Sjælen*.«
Denne lhukommelse var mig angennem, og jeg ro-
ste den ligervis. Men han var derimod ej fornøjet